

М. Г. Железняк

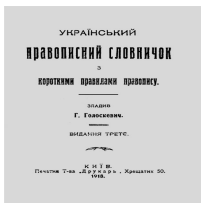
Голоскевич Григорій Костянтинович

ГОЛОСКЕВИЧ Григорій Костянтинович (01. 01. 1885, с. Супрунківці Ушицького пов. Поділ. губ., нині Кам'янець-Поділ. р-ну Хмельн. обл. – 1934, м. Тобольськ, РФ) – мовознавець, громадський діяч. Закін. Кам'янець-Поділ. духовну семінарію (1905), істор.-філол. факультет С.-Петербур. університету, де навч. у *О. Шахматова* (1911), був актив. чл. університет. гуртка українознавства, до складу якого входили згодом відомі діячі укр. науки – В. Ганцов, П. Зайцев, М. Кушнір, К. Широцький та ін. Член Укр. революційно-демократичної партії, від червня 1917 – Укр. партії соціалістів-федералістів. У С.-Петербурзі входив до осередку Товариства укр. поступовців, був кер. видавництва «Слово». Вчителював у школах Риги (1911–13) й Петрограда (1913–17). Від березня 1917 – один із організаторів укр. громад. акцій у Петрограді; чл. Укр. нац. ради, утвореної укр. громад.-політ. організаціями міста, її представник в УЦР. Від серпня 1917 – у Києві: викл. 1-ї укр. гімназії ім. Т. Шевченка, одночасно працював у видавництві «Друкар». 1918 – у видавн. відділі Міністерства нар. освіти УНР. У квітні 1918 разом з О. Курило, М. Грунським, А. Лободою, Д. Якимовичем працював у правописній комісії при Міністерстві нар. освіти під керівництвом І. Огієнка. Від 15 січня 1919 – співроб. істор.-філол. відділу, від 1922 – Інституту укр. наук. мови ВУАН. Був чл. Комісії для складання словника живої української мови, співред. укр. наук. словників (від 1924). Досліджував поділ. говірки української мови, здійснив фонет. записи двох укр. казок у с. Бодачівка Ушиц. пов. Поділ. губ., які опубліковані в кн. М. Дурново «Хрестоматія по малорусской діалектології» (Москва, 1913). В історію укр. мовознавства ввійшов насамперед як укладач «Українського правописного словничка з короткими правилами правопису», перше видання якого вийшло у Петрограді 1914 і містило розгорнуту передмову автора. У передмові до 7-го видання «Правописного словника» (такою стала

його назва) Г. зазначає, що порівняно з попередніми «це видання набагато поширене й перероблене: в йому подано близько 40-а тисяч слів...». 7-ме видання було результатом участі Г. у роботі Держ. правописної комісії з упорядкування укр. правопису під головуванням О. Шумського, а згодом М. Скрипника. Словник Г. витримав 13 перевидань (8–11і видання в діаспорі, 12е – Л., 1994, 13е – К., 2006). Один із укладачів «Російсько-українського словника Української академії наук», видані 3 томи якого Ю. Шевельов назвав «монументальним пам'ятником українського культурного відродження 20х рр.». Заарешт. 17 серпня 1929 у справі СВУ, засудж. до 5 р. ув'язнення і висланий до м. Тобольськ, де, за одними джерелами, загинув за нез'ясов. обставин, а за ін. – покінчив життя самогубством. Реабіліт. 1989.

Фотоілюстрації

Основні праці

Описание говора с. Бодачевки (Колодиевки) Ушицкого уезда Подольской губ. // Изв. II Отделения РАН. 1910. Т. 14, кн. 4; Евсевиево евангелие 1283 года. Опыт историко-филологического исследования // Исследования по русскому языку. С.-Петербург, 1914. Т. 3, вып. 2.

Рекомендована література

1. Життєпис Г. К. Голоскевича // Зап. істор.-філол. відділу ВУАН. 1923. Кн. 2–3;
2. Верстюк В., Осташко Т. Діячі Української Центральної Ради: Біогр. довід. К., 1998;
3. Камінська К. «Історик мови»: До 120-річчя від дня народження Г. К. Голоскевича // Календар знаменних і пам'ятних дат. 2004, IV квартал. К., 2004.

Бібліографічний опис:

Голоскевич Григорій Костянтинович / М. Г. Железняк // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-26591>

